

Informatie over de integratie van duurzaamheidsrisico Mn Services Vermogensbeheer B.V.

Mn Services Vermogensbeheer B.V. (hierna aangeduid als MN) belegt voor haar opdrachtgevers en stelt voor deze beleggingen kaders op waaraan deze dienen te voldoen. MN handelt niet voor eigen rekening en risico, maar zij handelt voor rekening en risico van haar opdrachtgevers. Daarnaast verstrekt MN beleggingsadvies aan haar opdrachtgevers. Een deel van de beleggingen beheert MN intern, een ander deel van de beleggingen wordt door externe vermogensbeheerders belegd. MN is ervan overtuigd dat beleggingen invloed hebben op onze leefomgeving, en onze leefomgeving invloed heeft op beleggingen. Daarom neemt MN duurzaamheidsrisico's in ogenschouw bij het nemen van beleggingsbeslissingen en bij het verstrekken van beleggingsadvies. In deze tekst is beschreven hoe MN duurzaamheidsrisico's heeft geïntegreerd in haar beleggingsbeslissingen en bij het verstrekken van advies.

Daarnaast wil MN namens haar opdrachtgevers een bijdrage leveren aan het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 graden. Hiertoe heeft MN [klimaatactieplannen](#) opgesteld die aansluiten bij de afspraken die zijn gemaakt in het Akkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatcommitment. Ook beoogt MN met het beleggingsbeleid van een aantal door MN beheerde portefeuilles een positieve impact op ESG-factoren¹ te bewerkstelligen. Hierbij staat de 'E' voor Environment (ecologisch), de 'S' voor Social (sociaal) en de 'G' voor Governance (goed ondernemingsbestuur). MN probeert ook te voorkomen dat de beleggingen een negatieve impact hebben op duurzaamheidsfactoren, d.w.z. geen ongunstige effecten hebben op ecologische en sociale omstandigheden. Een beschrijving hiervan en een rapportage hierover is opgenomen in de [Verklaring over ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren](#).

MN verstrekt deze informatie over de integratie van duurzaamheidsrisico's in beleggingsbeslissingen op grond van transparantieverplichtingen uit de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Het doel van deze Europese wetgeving is het verkrijgen van meer transparantie voor beleggers op het gebied van duurzaamheid. Dit wordt bereikt door de introductie van verschillende transparantieverplichtingen van financiële marktdeelnemers, zoals MN. Specifiek bevat dit document informatie op grond van artikel 3 SFDR (over de gedragslijnen inzake duurzaamheidsrisico's) en artikel 5 SFDR (over integratie van duurzaamheidsrisico's in het beloningsbeleid).

Duurzaamheidsrisico's in beleggingsbeslissingen – informatie in het kader van artikel 3 SFDR (transparantie over gedragslijnen inzake duurzaamheidsrisico's)

Wat zijn duurzaamheidsrisico's?

Een duurzaamheidsrisico is het risico dat de waarde van een belegging kan dalen als gevolg van een gebeurtenis of omstandigheid op ESG-gebied. Voorbeelden van ecologische gebeurtenissen of omstandigheden die een duurzaamheidsrisico kunnen vormen zijn klimaatverandering, schaarste van natuurlijke hulpbronnen en vervuiling. Bij sociale gebeurtenissen of omstandigheden kan gedacht worden aan arbeids- en productaansprakelijkheidskwesties. Governance gerelateerde gebeurtenissen of omstandigheden zijn bijvoorbeeld zeggenschap van aandeelhouders, ondernemingsethiek, diversiteit en beloning van bestuurders.

Duurzaamheidsrisico's kunnen de waardering van beleggingen op verschillende manieren negatief beïnvloeden. Met betrekking tot klimaatverandering bestaat bijvoorbeeld het onderscheid tussen transitie- en fysieke risico's. Transitierisico's hangen vooral samen met de gevolgen van acties die nodig zijn, zoals een stringenter klimaatbeleid, om de doelstellingen van het Parijsakkoord te kunnen behalen. Zo kunnen kosten voor

¹ Onder de term ESG-factoren vallen de duurzaamheidsfactoren "ecologische, sociale en werkgelegenheidszaken, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en van omkoping" zoals gedefinieerd in de SFDR, maar ook verdere "governance" factoren (goed ondernemingsbestuur) zoals zeggenschap van aandeelhouders, ondernemingsethiek, diversiteit en beloning van bestuurders.

ondernemingen oplopen als gevolg van hogere CO₂-belastingen en dienen investeringen gerelateerd aan fossiele brandstoffen mogelijk vervroegd te worden afgeschreven als wordt overgestapt op schonere energiebronnen. Transitierisico's zijn onder te verdelen zijn in wet- en regelgevingsrisico's, technologische risico's, marktrisico's en reputatierisico's. Fysieke risico's hangen vooral samen met de gevolgen van een temperatuurstijging op aarde. De financiële prestaties van organisaties worden bijvoorbeeld beïnvloed door veranderingen in de voedselveiligheid, extreme temperatuurveranderingen en door veranderingen in de beschikbaarheid en kwaliteit van water.

Daarnaast kent de impact van duurzaamheidsrisico's verschillende reikwijdtes zoals op het niveau van specifieke ondernemingen, sectoren of landen.

Inschatting en integratie duurzaamheidsrisico's

MN neemt relevante ESG-factoren mee in beleggingsbeslissingen en beoogt zo minder in ondernemingen te beleggen die de grootste duurzaamheidsrisico's lopen. Hierdoor wordt het duurzaamheidsrisico van beleggingsportefeuilles verlaagd. De eerste stap naar integratie van ESG-factoren in de door MN beheerde beleggingsportefeuilles, is het identificeren van materiële duurzaamheidsrisico's en ESG-kansen. Hiervoor kunnen ESG-scores en onderdelen van deze scores worden gebruikt. ESG-factoren waarmee rekening kan worden gehouden zijn onder meer, maar niet beperkt tot 'ecologische thema's als "koolstofintensiteit en -uitstoot", biodiversiteit", "waterschaarste", "circulaire economie" en sociale thema's, als: "arbeidstransitie" en "geneesmiddelen, gezondheidszorg" en governance thema's als "bestuurspraktijken". De volgende stap van integratie van ESG-factoren bestaat eruit om deze ESG-analyse op te nemen in de beleggingsbeslissingen zoals bijvoorbeeld screening middels een customized benchmark. De laatste stap van integratie van ESG-factoren en beheersing van duurzaamheidsrisico's bestaat uit het periodiek monitoren of de beleggingen voldoen aan de gestelde eisen. De wijze waarop duurzaamheidsrisico's gemitigeerd worden verschilt per beleggingscategorie. MN legt daarom per beleggingscategorie vast welke ESG-factoren zij meeneemt om zo het duurzaamheidsrisico in de betreffende beleggingsportefeuille te verminderen.

Bij een nieuwe beleggingsportefeuille of een herziening van een bestaande beleggingsportefeuille wordt door MN onderzocht of er passende mogelijkheden zijn voor verdere mitigatie van duurzaamheidsrisico's. Wanneer MN het voornemen heeft een bestaand beleggingsproduct aan te passen, wordt de wijziging voorgelegd aan opdrachtgevers en na goedkeuring geïmplementeerd.

MN identificeert en beperkt duurzaamheidsrisico's in de beleggingsportefeuilles van haar opdrachtgevers met verschillende instrumenten voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB), namelijk: 1) uitsluitingen; 2) actief aandeelhouderschap (engagement); en 3) integratie van duurzaamheidsrisico's gedifferentieerd naar beleggingscategorie. Hieronder wordt beschreven hoe MN van deze instrumenten gebruikt maakt om duurzaamheidsrisico's te beperken in de financiële producten die bij MN worden belegd en over de financiële producten waar MN beleggingsadvies over verstrekt.

1. Uitsluitingsbeleid

MN voert het uitsluitingsbeleid van haar opdrachtgevers uit. Dit uitsluitingsbeleid ziet op landen en op ondernemingen. Zo wordt er niet belegd in staatsobligaties van landen waarvan de regering is onderworpen aan sancties die door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie zijn uitvaardigd.

Zowel MN als haar opdrachtgevers zijn ondertekenaar van de United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI). Op basis hiervan sluit MN, namens haar opdrachtgevers, ondernemingen uit wanneer een product of kernactiviteit van die onderneming in strijd is met internationale verdragen, zoals de productie van controversiële wapens. Ook als activiteiten van ondernemingen niet passend zijn worden ondernemingen uitgesloten. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten rondom tabak, wapens voor civiel gebruik en thermische steenkool. Tot slot kunnen ondernemingen worden uitgesloten na een onsuccesvolle dialoog.

Met het uitsluitingsbeleid beperken MN en haar opdrachtgevers associatie met de uitgesloten partijen om zo ook ESG-gerelateerde reputatierisico's te voorkomen. Een reputatierisico is een type duurzaamheidsrisico en heeft betrekking op de mogelijke reputatieschade van een bedrijf als gevolg van negatieve gebeurtenissen,

controverses of schandalen. Dit kan betrekking hebben op ecologisch-gerelateerde incidenten, sociale kwesties en governance-gerelateerde zaken. Meer informatie over het uitsluitingsbeleid is te vinden op de [website](#).

2. Actief aandeelhouderschap

MN voert namens haar opdrachtgevers, eventueel in samenwerking met andere grote beleggers, engagement met portefeuilleondernemingen in de beursgenoteerde aandelenportefeuilles. Daarnaast stemt MN wereldwijd op aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin zij namens haar opdrachtgevers belegt. Hiermee is het mogelijk om invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van ondernemingen en een bijdrage te leveren aan duurzaam ondernemingsbeleid dat houdbaar is voor de lange termijn. Hiermee beoogt MN duurzaamheidsrisico's te mitigeren; het inzetten van het instrument actief aandeelhouderschap vergroot namelijk de kans dat het bedrijfsmodel van een onderneming waarin belegd wordt naar de toekomst toe houdbaar is en daardoor rendabel blijft. Met betrekking tot deze betrokkenheid van MN bij ondernemingen waarin wordt belegd namens opdrachtgevers heeft MN een betrokkenheidsbeleid opgesteld dat te vinden is op de [website](#).

3. Integratie duurzaamheidsrisico's per beleggingscategorie

Naast de hiervoor genoemde MVB-instrumenten die voor alle beleggingsportefeuilles gelden, is er een aantal beleggingscategorieën waarvoor op specifieke wijze duurzaamheidsrisico's worden meegenomen in beleggingsbeslissingen om deze risico's te mitigeren. Hieronder wordt per beleggingscategorie een toelichting gegeven over de integratie van duurzaamheidsrisico's in de beleggingsbeslissingen ten aanzien van de beleggingen in beheer bij MN, dan wel waar MN beleggingsadvies over geeft.

Vermogensbeheer

ESG-landenraamwerk voor staatsobligaties opkomende landen en aandelen van state-owned enterprises (SOEs)

MN en haar opdrachtgevers gebruiken een ESG-landenraamwerk om te bepalen welke overheden op basis van ESG-overwegingen bij MN en haar opdrachtgevers passen. Van landen die niet voldoen aan de criteria van het landenraamwerk worden geen staatsobligaties of aandelen uitgegeven door SOEs in beleggingsportefeuilles opgenomen omdat het duurzaamheidsrisico te groot wordt geacht. De criteria omvatten onder andere het milieubeleid van overheden, het welzijn van de bevolking en de naleving van burgerrechten.

De indicatoren in het ESG-landenraamwerk voor verschillende aspecten zijn:

- Milieubeleid:
 - De Vulnerability Index en de Readiness Index van Notre Dame Global Adaptation Initiative (ND Gain). De Vulnerability Index schat de kwetsbaarheid van een land voor de negatieve gevolgen van klimaatverandering. De Readiness Index meet in hoeverre een land mogelijkheden heeft zich te weren tegen de negatieve gevolgen van klimaatverandering en de intentie heeft om daadwerkelijk actie te ondernemen.
 - De Climate Change Performance Index (CCPI) van GermanWatch. De CCPI beoordeelt landen op basis van vier aspecten die relevant zijn om de bijdrage van een land aan de energietransitie te bepalen: emissies, klimaatbeleid, energieverbruik en hernieuwbare energie.
- Welzijn:
 - De Human Development Index van het United Nations Development Programme. Deze index meet het welzijn van de bevolking van een land op de aspecten gezondheid, opleidingsniveau en levensstandaard
- Bestuur:
 - De Corruption Perception Index van Transparency International. Deze indicator geeft aan in hoeverre men denkt dat corruptie aanwezig is in de politieke besluitvorming in een land.

- De Democracy Index van de Economist Intelligence Unit. Deze index meet de mate waarin burgerrechten vastgesteld zijn en nageleefd worden, en gesproken kan worden van een democratie.

Beursgenoteerde aandelen en ondernemingsobligaties

Voor het inschatten van duurzaamheidsrisico's van ondernemingen wordt gebruik gemaakt van ESG-scores van een externe dataprovider. Voor specifieke thema's worden ook enkele aanvullende ecologische en sociale indicatoren gebruikt. Er wordt niet belegd in ondernemingen die volgens de methode van deze dataprovider relatief grote financiële risico's lopen ten opzichte van hun peers. MN beperkt de risico's voor de beleggingsportefeuille dus door binnen verschillende sectoren enkel te beleggen in ondernemingen die volgens de beoordeling van de dataprovider relatief minder grote duurzaamheidsrisico's lopen, omdat zij ófwel een relatief beperkte blootstelling naar deze risico's hebben ófwel deze risico's relatief goed beheersen dan wel beide.

De ESG-score is ontworpen om het lange termijn weerstandvermogen van een onderneming te meten tegen de relevante materiële ecologische, sociale en governance risico's. Per onderneming wordt voor verschillende relevante ESG-onderwerpen het risico beoordeeld en tot uitdrukking gebracht in een ESG-score per onderwerp. Op basis van deze scores wordt een totale ESG-score vastgesteld. Deze ESG-score rangschikt duurzaamheidsrisico's in 7 categorieën van AAA (als hoogste rating) t/m CCC (als laagste rating). Bij de selectie van beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde landen worden hiernaast aanvullende indicatoren op ecologische thema's als: "biodiversiteit", "waterschaarste", "circulaire economie" en sociale thema's, als: "arbeidstransitie" en "geneesmiddelen, gezondheidszorg en gezonde voeding" gehanteerd. Daardoor blijven alleen de ondernemingen in de beleggingsportefeuille die op onderliggende thema's voldoende scores. Ondernemingen kunnen een lage score op één thema niet compenseren met een hoge score op een ander thema.

In aanvulling op de screening op basis van de eerder genoemde ESG-score en indicatoren worden er verschillende acties genomen die naar verwachting de transitierisico's verlagen. Zo worden in beursgenoteerde aandelenportefeuilles de relatief slechtst presterende ondernemingen, in de meest carbon intensieve sectoren verwijderd. Om te beoordelen welke ondernemingen dit zijn wordt onder andere de huidige carbon intensiteit van de onderneming meegewogen, evenals vooruitkijkende elementen zoals (het ambitieniveau van) gepubliceerde carbon reductiedoelstellingen en de maatregelen die de onderneming heeft aangekondigd om een bijdrage te leveren aan de energietransitie. We beperken de klimaattransitierisico's dus onder andere door niet te investeren in ondernemingen die actief zijn in carbon intensieve sectoren en die, op basis van de Low Carbon Transition score, relatief grote transitierisico's lopen ten opzichte van andere ondernemingen binnen hun sector.

Ook wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van klimaatrisico's met behulp van Climate Value at Risk data van een externe dataleverancier, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de eerder benoemde transitierisico's en fysieke klimaatrisico's. De resultaten van deze inschatting wordt gepresenteerd in de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)-Rapportage, welke als bijlage is opgenomen in het Jaarverslag van MN en haar opdrachtgevers.

Tot slot geldt het ESG-landenraamwerk voor aandelen van SOEs. Dit raamwerk is hierboven beschreven. SOEs mogen alleen in aandelenportefeuilles worden opgenomen indien een land aan de criteria van het ESG-landenraamwerk voldoet. Een concreet voorbeeld van een duurzaamheidsrisico voor beleggingen in aandelen van een SOE is onwenselijk gedrag van de overheid van een land op sociaal of governance gebied, waardoor sancties tegen het land uitgeroepen kunnen worden met het mogelijke gevolg dat de waarde en/of de liquiditeit van de aandelen kan dalen.

Beursgenoteerd onroerend goed

Voor het inschatten van duurzaamheidsrisico's van vastgoedondernemingen wordt gebruik gemaakt van data van GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark). GRESB beoordeelt ondernemingen op basis van een wijde set aan indicatoren en vergelijkt de gegevens en prestaties van ondernemingen met die van de brede markt. Andere databronnen zijn MSCI en EPRA (European Real Estate Association). Er wordt niet belegd in vastgoedondernemingen die als negatieve uitschieter op governance-gebied gelden, waardoor ook de aan deze ondernemingen gerelateerde duurzaamheidsrisico's worden gemitigeerd.

Staatsobligaties opkomende landen²

Voor de inschatting van duurzaamheidsrisico's van staatsobligaties van opkomende landen gebruikt MN het hierboven genoemde ESG-landenraamwerk. Het ESG-landenraamwerk is ontwikkeld omdat ESG-factoren het rendement van staatsobligaties negatief kunnen beïnvloeden.

Hypotheeken

Bij hypotheeken wordt op verschillende manieren rekening gehouden met duurzaamheidsrisico's. Zo wordt gelet op de energielabels van de huizen die in onderpand gegeven zijn. Ook wordt er met beheerders van hypotheekportefeuilles gesproken om hen aan te sporen in de toekomst te rapporteren over fysieke klimaatrisico's, zoals overstromings- en funderingsrisico. Hierbij worden risico's in kaart gebracht waarna de mogelijke schade ingeschat wordt en wordt bekeken wie daarvoor waarschijnlijk de rekening zal moeten betalen. Dan kan ook een schatting van de gevolgen van klimaatrisico op het rendement van hypotheeken worden gemaakt. Daarnaast worden hypotheekgevers gestimuleerd hun huis te verduurzamen. Er kan, zolang aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, extra geleend worden voor energiebesparende maatregelen.

Derivaten en liquiditeiten

Bij derivaten en liquiditeiten wordt er rekening gehouden met duurzaamheidsrisico's door brokers periodiek te beoordelen op ESG-factoren. Ten eerste wordt gekeken naar de ESG-score van een broker. Een aan te stellen broker scoort onvoldoende wanneer deze als significant risico is geclassificeerd. Voor een aan te stellen broker met een onvoldoende ESG-score geldt dat deze in beginsel kan worden aangesteld indien de toezegging wordt gedaan dat de score binnen 1 jaar voldoende zal zijn en dit tevens aannemelijk kan worden gemaakt. Als na 1 jaar de ESG-score nog altijd niet voldoende is, wordt de betreffende broker voor een periode van 6 maanden *on hold* gezet. Dit betekent dat met of via de betreffende broker in beginsel geen transacties mogen worden verricht. Als de ESG-score na 6 maanden niet verbeterd is wordt aan de broker medegedeeld dat MN in principe de relatie zal beëindigen wanneer na een periode van opnieuw 6 maanden geen verbetering heeft plaatsgevonden. Ten tweede wordt een toets gedaan op de Global Compact status van een broker op basis van MSCI-data. Wanneer een door MN reeds aangestelde broker als Global Compact Violator wordt aangemerkt, volgt mogelijk een dialoog met de broker met als doel verbetering in het gedrag te bewerkstelligen.

Beleggingsadvies

MN integreert duurzaamheidsrisico's ook in haar beleggingsadviezen. MN verleent onder andere beleggingsadvies over de MN beleggingsfondsen. Bij het selecteren van producten waarover MN beleggingsadvies verstrekt hanteert MN dezelfde uitgangspunten als bij vermogensbeheer, zoals hierboven beschreven.

Beloningsbeleid – informatie in het kader van artikel 5 SFDR (transparantie over het beloningsbeleid met betrekking tot integratie van duurzaamheidsrisico's)

Het beloningsbeleid van MN zet niet aan tot het nemen van buitensporige risico's, waaronder duurzaamheidsrisico's.

² Onder deze categorie vallen alleen obligaties uitgegeven door landen en niet door supranationale organisaties.

MN denkt dat een te hoog percentage aan variabele beloningen of prestatiecriteria een sterke nadruk kan leggen op het nastreven van kortetermijndoelstellingen en daarmee kan aanzetten tot risicovol gedrag. Gezien de maatschappelijke doelstellingen en context van de organisatie neemt MN daarom een terughoudende positie in ten aanzien van variabele beloning. Dit heeft als gevolg dat slechts bepaalde functies in aanmerking komen voor een variabele beloning en dat functies die worden aangemerkt als Identified Staff niet in aanmerking komen voor een variabele beloning.

Voor de functies die wel een variabele beloning kennen geldt dat deze pas wordt toegekend bij het behalen van twee vooraf afgesproken doelstellingen. Maximaal één van de twee jaardoelstellingen is een financiële (kwantificeerbare) doelstelling, daarbij geldt ook dat de weging van de financiële doelstelling nooit meer mag zijn dan 50%.

De variabele beloning zelf is maximaal 20% van het jaarsalaris.

Bovendien schrijft het beloningsbeleid voor dat medewerkers van vermogensbeheer die direct betrokken zijn bij de uitvoering van het beleid dat betrekking heeft op duurzaamheid en risicobeheersing worden gestuurd op het beheersen van duurzaamheidsrisico's in de beleggingsdienstverlening. Medewerkers dienen geen ongewenste risico's (zoals duurzaamheidsrisico's) te nemen en worden geacht rekening te houden met de duurzaamheidswensen van opdrachtgevers.

Doordat binnen MN:

- i) maar een beperkt aantal functies in aanmerking komt voor een beperkte variabele beloning en deze variabele beloning beperkt afhankelijk is van het behalen van een financiële doelstelling; en
- ii) medewerkers worden gestuurd op het beheersen van duurzaamheidsrisico's in de beleggingsdienstverlening,

zet het beloningsbeleid van MN niet aan tot het nemen van buitensporige duurzaamheidsrisico's.

Versiebeheer

<u>Versie</u>	<u>Datum</u>	<u>Paragraaf</u>	<u>Toelichting op aanpassingen</u>
1.0	10 maart 2021	n.v.t.	Initiële tekst opgesteld
1.1	12 juni 2023	Gehele tekst	Concretisering aangebracht door een duidelijkere link te maken tussen een duurzaamheidsrisico en de acties die MN onderneemt om dat risico te beperken.
2.0	10 januari 2025	Gehele tekst	Actualisatie tekst als gevolg van onder meer nieuwe beleggingsstrategie EMD, geactualiseerd beloningsbeleid en verduidelijking integratie duurzaamheidsrisico's in beleggingsbeslissingen.